

okumak

Okumak nedir? Bu soruya doğru bir cevap verebilmek için öncelikle kitabın tanımını yapalım. Kitap "Meçhule açılan bir kapıdır." okumak ise "İçimizdeki meçhul âlemin kapılarını açan bir anahtar." Bu yazıda niçin okuduğumuzun ya da niçin okuyamadığımızın cevabını vermeye çalışacağım.

İyi bir okuyucu olabilmek için öncelikle okumanın bir ihtiyaç olduğunu kabul etmemiz gerekiyor. Acaba kaç kişi okumayı ihtiyaç olarak görüyor ve bu ihtiyacını karşılamak için çaba sarf ediyor? Maalesef ülkemizde kitap okuyanların oranı oldukça az. Türkiye'de kişi başına düşen günlük okuma süresinin 13 saniye olması da bunun bir göstergesi. Kitap okumayanların sayısının fazla olmasının en önemli sebeplerinden birisi, tabii ki bu konuda yeterli bir bilince sahip olunmaması. Millet olarak yeterli bilinç seviyesine ulaşmamız için de öncelikle kitap okumanın önemini anlatan bir eğitim politikasına sahip olmamız şart. Ancak o zaman istenilen seviyeye ulaşabiliriz.

Okumanın önemini sıkça vurgulandığı ve bunun eğitim politikasında önemli bir yer teşkil ettiği ülkelerden iyi bir örnek işte: Almanya. İnsanı okumaya teşvik etmenin önemi konusunda Almanya bizim için çok güzel bir örnek sayılabilir. Almanya'da kişi başına düşen günlük okuma süresi 24 dakika. Evet yanlış okumadınız. Bu süre Türkiye'dekinin yaklaşık 120 katı kadar. Geçmiş yıllarda Almanya'da günlük okuma süresi 20 dakikaya kadar indiğinde, zamanın hükümeti derhal kitap okumanın önemini ve gerekliliğini anlatan yurt çapında kampanyalar düzenledi. Böylece kısa zamanda hedefe ulaşıldı ve günlük okuma süresi tekrar eski oranına ulaştı. Şimdilerde ise bu sürenin 27 dakikaya yaklaştığı söyleniyor.

Bazılarına kitap okumak şu an için çok zor gelebilir. Genellikle alışkın olmadığımız her iş, ilk başta insana zor gelir. Ve bize sorun gibi gelen çoğu şey,

biraz ilgi gösterdikten sonra, karşılamadığımızda rahatsızlık duyduğumuz bir ihtiyaç hâlini alır. İşte bunun gibi okumak da yemek, içmek gibi hayatımızda sıkılmadan, her zaman yaptığımız işler arasında yerini almalıdır. Hele bir de okumanın tadına vardınız mı okumak sizin için bir sorun

olmaktan çıkıp bir keyif hâline gelir. Kitaplar -adeta uyuşturucu gibi-

onları bulamadığımız zaman rahatsızlık vermeye başlar. Zaten iş bu kerteğe geldi mi okumanın hakkını veriyorsunuz demektir.

Maksim Gorki fırıncı çırağı iken, Tolstoy'un bir hikâyesini okur ve öylesine kendisinden geçer ki "Acaba kâğıdın içinde büyümlü bir şey mi var?" diye kâğıdı havaya kaldırıp bakar. Tabii ki beyaz sayfa üzerindeki siyah harflerden başka bir şey göremez. Bizler de okudukça hikâyelerin, romanların o büyümlü dünyasına girebilir, farklı hayatları, farklı zamanları yaşayabiliriz. Biz de oradaki kahramanlar acı çektikçe üzülebilir, onlar neşelendikçe mutlu olabiliriz. Ahlâk abidesi olmuş kişilerin biyografilerini okudukça kendimize dersler çıkarabilir, kendi doğrularımızı bulabiliriz. Hayatını, insanlığın yararına adanmış büyük insanların nasıl bu seviyeye ulaştıklarını öğrenebiliriz.

Hasılı, okuma bir ihtiyaçla başlar ve biz farkında olmadan hayatımızın vazgeçilmezleri arasında yerini alıverir. Ve siz kitapların o büyümlü dünyasına bir kere daldınız mı artık iflâh olmazsınız. Artık sizin için tek çıkar yol kalmıştır: Okumak...

farmatilyatro

Ali Rıza İYİGÜN

www.aydineczaci.org.tr

yarım doktor (serbest eczacı)

(Eczacı, masasında reçetelerle uğraşmaktadır. Sahnenin solundaki meçhul şahıs, sahnedekileri izlemektedir. Kalfa, rafları temizlemektedir. Yaşlı bir adam, selam vererek sağdan girer, sandalyeye oturur. Kapıdan kırk yaşlarında bir adam girer.)

1.HASTA - Yüzde alıyor musunuz?

1.ECZACI - Yüzde alıyoruz. Almamız mı gerek?...

1.HASTA - Yukarıdakiler almıyorlar da...Yüzde almayacaksan emekli reçetem var.

1.ECZACI - Yüzde alıyoruz beyefendi.

(1.Hasta söylenerek çıkar.)

YAŞLI ADAM - Müşteriyi kaçırma evladım. Onun sülalesi kalabalık, sana çok müşteri getirir.

1.ECZACI - Hoş geldin amca. (Bir nefeslik susar.) Ondan bundan yüzde almazsak, biz ne kazanacağız. Verginin kralını veriyoruz, hem de geciktirmeden. Mal müdürü alacağımız reçete paralarından kesiyor. Sigorta prim borcumuz varsa, reçete paralarımızı ödemiyor. Faturasız ilacımız yok. En fazla yazar kasa fişini, biz kesiyoruz. Yüzde almamak eczacılıkta yasak. Ben yüzde almayayım da kim alsın amca?...

YAŞLI ADAM - Evladım, almazsan kim görecektir, kim duyacaktır?

1.ECZACI - Eczacılık kanununda yasak amca... Yüzde alacağız. Bizde rekabet yasağı var. İlaçların fiyatı her eczanede aynıdır. Her eczacı da yüzde almalıdır.

YAŞLI ADAM - Sen bilirsin evladım... Sen benim derdime bir çare bul...

1.ECZACI - Neyin var amca?

YAŞLI ADAM - Ayaklarım... Ayaklarımla altı yanıyor.

1.ECZACI - Doktora gittin mi amca?

YAŞLI ADAM - Gittim, gittim. Gitmez olur muyum. (Öksürür.) Sen doktorları boş ver. Sen de yarım doktorsun...

Bul şu derdime çare... Artık tabanlarımla yanmasına dayanamıyorum.

1.ECZACI - (Tüm sevecenliğini takınarak) Ben yarım doktor olma niyetinde değilim amca... Ben tam eczacı olsam yeter.

YAŞLI ADAM - Öyle deme evladım... Bak komşu kasabada bir kalfa var; hangi derdimi söylesem, ilacını şıp diye veriyor. Taaa oralara gitmeden sana geleym dedim...

Sen de bilirsin... Bir ilaç ver bana; ya da ilaç yap.

(Kalfa, yaptığı temizliği bırakıp yaşlı adamı izlemeye başlar. Konuşulan konu ilgisini çekmiştir.)

1.ECZACI - (Konuyu değiştirmek ister. Sinirlendiğini belli etmemek için, tane tane konuşur.) Yaşın kaç amca ?

YAŞLI ADAM - Elli yedi...

1.ECZACI - Hiç tahlil yaptırdın mı?

YAŞLI ADAM - Evladım, film de çektiler, makineye da soktular, kan da verdim, idrar da verdim; ilaç kullan dediler. İlaçları alıp duruyorum. Ayaklarımdaki yanma hiç kesilmedi ki...

1.ECZACI - Amcacığım!..(Sinirlenmeye başlamıştır.) Bunları doktoruna söylemedin mi?

YAŞLI ADAM - Söyemez olur muyum... Hem sen boş ver doktoru şimdi... Artık doktorum sensin... Taaa öbür kasabaya gönderme beni... O çelimsiz kalfa, şimdiye kadar on tane ilaç dizmişti önüme. Hem onun eczacısı da öyle bir ilaç yapıyor ki, ne mayasıl ne de şeker bırakıyor insanda... İğne yiyen şeker hastalarını da kurtarmış diyorlar...

(Kalfa, yaşlı adamın konuşmalarından mutlu olur, gülümser. İlaç seçer gibi ilaç dolabına yönelir.)

1.ECZACI - Amca, sen hangi ilaçları kullanıyorsun ?

YAŞLI ADAM - Evladım, ben senin tavsiye edeceğin ilaçları istiyorum ... Bir de seni deneyelim.

1.ECZACI - Amca !... Kalfanın verdiği ilaçlar kesmedi mi ?...

YAŞLI ADAM - Kesti , kesti ... O kadar keskin ilaç verdi ki, ilacın acılığından ayağımın yanmasını unuttum.

farmatiyatro yarım doktor

(serbest eczacı)

www.aydineczaci.org.tr

1.ECZACI - (İstedığı cevabı aldığı için mutlu, gülümser.) Demek güvendiğin kalfa da çare bulamamış derdine.
(Kalfa, eczacının lafına üzülür, temizliği sürdürür .)

1.ECZACI - (Satış azlığından, yaşlı adamı boş göndermek istemez gibi ilaç dolabını incelemeye başlar . Masadan kalkıp ilaç dolabının yanına gider. Yaşlı adama döner.) Amca, doktor ağrı kesici verdi mi ?

YAŞLI ADAM - Verdi evladım verdi ... Mercimek gibi olanı fayda etmedi . O kapsüllü olanının da tozunu çıkarttım; keskin olsun diye ... Biraz daha keskin oldu ... Yumuşak olanını içmem zor oldu; suyla da yutulmuyor, köpürüp gelince boğulacak gibi oluyorum. Doktor fitil yazacağıym demişti, yazmamış !...

1.ECZACI - Amcacığım, o köpürüp gelen fitildir zaten. Hiç fitil içilir mi ?

YAŞLI ADAM - (Yerinde irkilip doğrulur. Şaşkın gözlerle eczacıya bakar.) Ben bir terslik olduğunu anlamıştım da bizimkine anlatamamıştım. Ama içilir evladım içilir. Birkaç defa içmenin de bir zararı olmaz. (Ağzını işaret eder.) Ha oradan ... (Düşünür, arkasına doğru elini salllar.) Ha oradan . Ne fark eder?

YAŞLI ADAM - (Sandalyeye iyice yerleşir. Arada sırada pencereye doğru bakar. Kalfaya döner . Tekeler dolmuşu geçti mi evladım?

1.ECZACI - (Yaşlı adamın niyetini anlamıştır. Başını iki yana salllar.) Dolmuş mu bekliyordun amca ? (Eczanenin telefonu çalınca, eczacı susar.)

1.TELEFONDAKİ SES - (Erkek sesi) Aloo... Eczacı beyle görüşecektim.

1.ECZACI - (Tedirgin) Benim , buyurun...

1.TELEFONDAKİ SES - Ben , Fersah Ecza Deposundan arıyorum ... Çek ödemeniz epeyce gecikti eczacı bey... Faizler fırlıyor... Avukata da vererek sizin için iyi olmaz... Bu çekleri ne yapacağız .

1.ECZACI - (Sıkıntılı) Biraz daha bekletebilirdeniz sevinirim... Bağ-Kur ödemeleri on beş güne kadar başlayacakmış. Parayı aldığımda hemen size ulaştıracağım.

1.TELEFONDAKİ SES - Bu bizi ilgilendirmiyor eczacı bey ... Siz bizim depomuza güvenerek mi eczane açtınız? Size son ihtarıımız ... Ya, cumaya kadar ödeme yaparsınız, ya da çekleri avukata vereceğiz ...

1.ECZACI - (Kızgın ve üzgün) Resmi kurumlar, en geç on sekiz günde ödeme yapacağım diye ödeme yapıyorlar. Dört, beş ayda ancak ödeyebiliyorlar. Biz ne yapalım?

(Telefon kapanır. Sessizlik olur. Telefon yeniden çalar. Eczacı telefonu açar.)

2.TELEFONDAKİ SES - (Erkek sesi, nazik.) Kürşat Ecza Deposundan arıyorum... Eczacı beyle mi görüşüyorum?

1.ECZACI - Evet !...

2.TELEFONDAKİ SES - Eczacı bey !... Gönderdiğimiz arkadaşına ödeme yapmamışsınız.

Biz bunun vade farkını hesapladık... Siz bunu dört ayda ödeyin bize... Bak eczacı bey, bu size son iyiliğimiz... Dörde bölümlim tamam mı?... Ödemeler bitene kadar da sizden sipariş alamayacağız .

YAŞLI ADAM - (Kalfanın arkasından seslenir.) Aman evladım durdur! Akşama kadar başka dolmuş yok! (Eczacıya döner .) Çayını daha sonra içerim... Alacağım olsun... Buralarda vatandaş için, doktordan önce sen gelirsin. Doktordan önce sana gelirler evladım.

Biraz araştır, öğren. Dürüstsün amma, ne de olsa yarım doktorsun, unutm...

(Eczaneye kısa boylu biri girer. Gelen, eczacının okul arkadaşıdır. Çok kısa boyludur. Eczacı, arkadaşını coşkuyla karşılar. Sarılıp öpüşürler. Eczacı gülümseyerek yaşlı adama bakar.)

1.ECZACI - Amca, bu benim eczacı arkadaşım; Eczacı Cavit. İşte bu arkadaş var ya senin söylediğin yarım doktor bu.

1.ECZACI - (Alnında biriken terleri avucunun içiyle siler.) Devlete vergilerini peşin öde; kurumlara yüzde üç buçuk iskonto yap, parayı geç al, şimdi de borcunu ödeyemedin diye vade farkı öde. Devlet bize hiç vade farkı ödemiyor ki... Çok sıkışıyoruz ama ...

2.TELEFONDAKİ SES - Biz alacağımızı biliriz eczacı bey... Sizi bugüne kadar hiç sıkıştırdık mı?... Memleketteki durumu görüyorsun... Kimsenin kimseye acıdığı yok... Fabrikalara borcumuzu ödeyemezsek, biz de senin durumuna düşeceğiz. Biz de senden alıp onlara ödeme yapıyoruz... Bizim durumumuzu da anla... Bu ticaret... Onlar da bize vade farkı çıkartıyorlar... Biz eczacılardan paramızı alacağız ki senin de, bizim de işimiz yürüsün. Neyse, sen teklif ettiğimiz ödemeyi kabul et; yavaş yavaş öde... Kusura bakma ama borcun bitene kadar da sana ilaç veremeyeceğiz .

1.ECZACI - (Üzgün, sıkılmış, terlemeye devam etmekte.) Tamam, hesap ekstrasını gönderin bana, ondan sonra tekrar görüşelim.

2.TELEFONDAKİ SES - Hayırlı işler eczacı bey!

(Sessizlik.)

YAŞLI ADAM - Sıkıştırıyorlar mı evladım? Zor bu işler, zor bu ticaret işi. (Kalfaya döner.) Tekeler dolmuşu geçti mi evladım?

1.KALFA - Geçmek üzeredir amca. Geçse görürdüm.

(Yaşlı adam esner. Yerinde biraz doğrulur.)

1.ECZACI - Çay, kahve... Ne içersin amca ?

YAŞLI ADAM - (Telaşla kıpırdanır.) Araba erken gelir mi ki ?...

1.ECZACI - Oğlum! Bir çay söyle! (Yaşlı adama döner.) Nasıl olsun amca? Kaç şekerli istersin?

YAŞLI ADAM - Ne şekerli evladım. (Üzülerek eczacıya bakar.) Sen şekerim olduğunu anlayamadın mı ?

(Kalfa, kahvenin diyafonundan çay ister. Çay hemen gelir.)

1.ECZACI - (Sesli düşünür.) Mercimek gibi hap... Kapsül... Fitol... Ne ilişkisi var şekerle?

(Yaşlı adama döner.) Amca şeker ilacı kullandığından bahsetmedin .

YAŞLI ADAM - (Eczacıyı şaşırttığı için mutludur.) Evladım sinadım seni... Ben söylemeden sen bilebilecek misin bakalım dedim.

1.ECZACI - (Biraz kızgın, biraz da kırgın.) Ben falcı mıyım amca? Bulmaca gibi... Şeker tahlilsiz anlaşılır mı amca?

YAŞLI ADAM - Anlaşılır evladım anlaşılır... Ayak yanması deyince hemen şekerli bileceksin ki eczacılığın belli olacak. Zaten ilaçlarımı da iki aylık almıştım... Ben demiştim ki... Başka bir ilaç varsa ... Senin bildiğin...

1.ECZACI - (Kızdığını belli etmeden.) Çay zararlı, amca sana. (Kalfaya bakar.)

YAŞLI ADAM - (Çayı içmek istemektedir. Cebinden, basmalı şeker ilacını çıkartıp çaya

bir tane atar.) Yok, yok. Evde de az içiriyorlar.

(Eczacı , yaşlı adamı sessizce izler .)

YAŞLI ADAM - Evladım, Tekeler dolmuşu geçerse durdur, bi zahmet.

(Kalfa eczacıya, eczacı kalfaya bakar.)

1.KALFA -Tamam amca... (Eczacıya bakar. Eczacı başıyla onaylar.)

YAŞLI ADAM - (Eczacıya döner.) Evladım... Sen acemisin... Öbür kasabada olsa, kime gitsem, bir iki ilaç verip gönlümü alırlardı. Sen ticarete çok sıkıntı çekersin. (Çayını yudumlayıp susar .)

1.ECZACI - Öyle söyleme amca... Benim kimseyi kandırıp parasını almaya niyetim yok olamaz da. Sen her zaman gel, çayını iç, arabanı bekle, otur dinlen. Doktorun ilaç yazarsa gel, sana yardımcı olurum... İlacını bulamazsan, şehirden buldurup getiririm.

(Minibüsün klakson sesi duyulur . Yaşlı adam telaşlanır. Eczacı biraz üzgün, biraz da rahatlamış, kalfaya bakar. Kalfa dışarıya çıkar.)

YAŞLI ADAM - (Kalfanın arkasından seslenir.) Aman evladım durdur! Akşama kadar başka dolmuş yok! (Eczacıya döner .) Çayını daha sonra içerim... Alacağım olsun... Buralarda vatandaş için, doktordan önce sen gelirsin. Doktordan önce sana gelirler evladım.

Biraz araştı, öğren. Dürüstsün amma, ne de olsa yarım doktorsun, unutma...

(Eczaneye kısa boylu biri girer. Gelen, eczacının okul arkadaşıdır. Çok kısa boyludur. Eczacı, arkadaşını coşkuyla karşılar. Sarılıp öpüşürler. Eczacı gülümseyerek yaşlı adama bakar.)

1.ECZACI - Amca, bu benim eczacı arkadaşım; Eczacı Cavit. İşte bu arkadaş var ya senin söylediğin yarım doktor bu.

(Eczacı Cavit, şaşkın ve muzipçe bir kızgınlık içinde 1. Eczacıya bakar. Ona saldıracak gibidir. Yaşlı adam Eczacı Cavit'e bakarak gülümser ve selamlayarak çıkar. Cavit sert ifadelerle 1.Eczacıyı izlemektedir. 1.Eczacı ona muzipçe gülümsemektedir.)

1.ECZACI - (Yaşlı adamın arkasından bağırır.) Güle güle amca! Önce tam eczacı olalım!

(Kalfa döner. Dışarıdan minibüsün hareket sesi duyulur .)

SAHNEDEKİ MEÇHUL SAHİS - (Köşesinden seyirciye doğru yürür. 1.Eczacıyı göstererek.) Bunun daha bir fırın ekmek yemesi gerek. Oturduğun yerden satış olmaz. Sağlık ocağının kapısına adam yerleştireceksin. Doktorları, hemşireleri, sağlık memurlarını tavlama çalışacaksin. Gerekirse yedireceksin, içireceksin. Gerektiğinde ambulans memurunu bile göreceksin. Eczanenin kapısına çıkacaksın. Gelenin geçenin hatırını soracaksın. Düşünlerine, derneklerine, sünnetlerine gideceksin. Dükkânına gireni boş göndermeyeceksin. Mutlaka satacak bir şey bulacaksın.

Eczacılar pek ilaç yapmazlar. Yapmayı da pek bilmezler. Hazırlama ilaçları hep kalfalar yapar. Kalfalar, ilaçları ala vere, bu işin kitabını yazarlar. Yarım doktor olurlar.

Gerçek yarım doktorlar onlardır.

İŞIKLAR SÖNER